

PICTURILE LUI ION MITREA ÎN COLECȚIA MUZEULUI DE ISTORIE ȘI ARTĂ DIN ZALĂU

Transilvănean de origine, format la școala de pictură bucureșteană în clasa unor mari maeștri ca Dărăscu, Ressu, Steriadi¹, Ion Mitrea face parte din pleiada coloriştilor sensibili ai generației sale.

Debutează în anul 1946² moment în care își începe lungul drum de luptă și căutare, de aspirații și realizări artistice. A lucrat și lucrează mult, tenace, aproape fără odihnă părăindu-i-se scurgerea timpului prea repede în dorința de a realiza cât mai mult, de-a immortaliza pe pînza trăiri sau evenimente din viața țării. Este prezent la toate manifestările artistice clujene sau bucureștene. Dar din tot ce crează reiese pregnant originalitatea operei sale, profundul său umanism sau dragostea de viață, redată atît de simplu, dar perfect după „legi proprii în culoare”³. Pentru că după cum bine observa maestrul Romul Ladea „culoarea este poezia artei lui”⁴.

Universul picturii lui Ion Mitrea este bogat conceput în culori calde, ingenios armonizate și puse în pagină, străbătute de un lirism discret, învăluite blînd într-o lumină diafană. Lucrările sale laborios concepute, predispun la meditație poetică, te impresionează prin finețea lor, lipsită de tonuri tari creindu-ți o stare de liniște, de plenitudine⁵.

Preferă în general griurile colorate subtil dozate iar albul ușor gradat e nelipsit din toate lucrările contribuind la atmosfera de calm și mare seninătate. Pictază naturi statice, peisaje, flori, compoziții complexe, majoritatea cu temă inspirîndu-se adeseori din trecutul istoric sau realitățile momentului.

Abordează toate genurile de pictură începînd cu uleiul, tempera sau guașa terminînd cu monumentale lucrări de mozaic.

Născut la Iclod la 3 septembrie 1919 în județul Cluj⁶ este totuși legat sufletește de Sălaj, de destinele acestui tînăr județ, de viața lui artistică. Dovadă sînt numeroase lucrări ce au ca temă Sălajul, sau cele executate aici.

În colecția de artă a muzeului nostru se găsesc un număr de 13 lucrări achiziționate în timp, diverse ca tematică și mod de execuție. Le putem grupa în compoziții, naturi statice, peisaje, portrete.

¹ P. Comarnescu, „Expoziție” — Catalog, 1963, p. 2.

² O. Barbosa, „Dicționarul artiștilor români contemporani”, București, p. 331.

³ Mircea Țoca, „Pictori clujeni”, București, 1977, p. 26.

⁴ Mircea Țoca, „Expoziția lui Ioan Mitrea”, în *Făclia*, 1975, p. 2.

⁵ Mircea Țoca, în „*Tribuna*”, 1971, „*Tăcerile lui Ion Mitrea*”, p. 10.

⁶ Mircea Țoca, „Pictori clujeni”, București, 1977, p. 26.

Putem aminti aici compozițiile de mari dimensiuni ca suprafață, gen în care pictorul excelează manifestându-și pregnant originalitatea. Acestea au ca notă comună o riguroasă așezare în pagină, personajele numeroase, fiind plasate în linie, de o verticalitate hieratică, alungite ca formă, adeseori dispuse unele în spatele altora, amintind știința bizantină a compoziției. Pictorul renunță la tridimensionalitate substituind adâncimea prin planuri colorate, dozate subtil cu mult rafinament. Nu insistă asupra psihologiei figurilor, cele din planul secundar fiind abia sugerate. Realizate într-o gamă cromatică în care predomină griul deschis, albastruiul sau violetul, culori apropiate de cele ale frescelor zugrăvite de meșterii moldoveni ai secolului al XVI-lea, lucrările sale impresionează prin tehnică, lumină și culoare.

Printre primele lucrări achiziționate de muzeul nostru se numără compoziția „*Cerc de citit*” (Pl. I/1). Lucrare de dimensiuni mari, executată în anul 1964, ea reprezintă creația tipică picturii lui Ion Mitrea, având culorile bine armonizate, pornind de la verdele grizat, albul gălbui pînă la albastrul subtil dozat. Discret conturate, cu o psihologie fugar oreionată, personajele compoziției se înscriu într-o elipsă. Pasta e pusă consistent pe pînză atît cu pensula cît și cu cuțitul de paletă, urmărind discret forma.

Pictată în aceeași gamă cromatică lucrarea de dimensiuni mari, intitulată „*Permanența Doinei*” (Pl. I/2) se individualizează prin prezența unor pete albastru intens și brun roșcat. Pictorul trece deja la așezarea personajelor în linie, la formele verticale, accentuate prin culoare și prin tehnica de dispunere a pastei. Aceasta este întinsă cu cuțitul în straturi netede, ceea ce simplifică psihologic personajele.

Lucrările: „*Gurusalău*” (Pl. II/1) și „*La Porțile Sălajului*” (Pl. III/2) inspirate din trecutul istoric al județului nostru sînt și ele de dimensiuni mari, prima dintre ele avînd în prim plan figura lui Mihai Viteazul pictată în dominantă de alb și violet. Redată hieratic figura domnitorului este subliniată de albul grizat fiind tratată mai minuțios decît restul personajelor. Violetul de diferite nuanțe și griurile din fundal, sugerează atmosfera, dovedind încă odată perfectă stăpînire a culorii, a fiecărui ton.

Organizată la fel păstrînd aceeași punere în pagină compoziția „*Avram Iancu și Bălcescu*” (Pl. II/2) se deosebește de cele anterioare prin aplicarea densă a pastei culorile rămînînd aceleași, puțin mai vii. O notă aparte o constituie pata de negru ușor jucată din prim plan.

Portretul istoric este un gen asupra căruia pictorul se oprește mai rar.

Lucrarea „*Gelu*” (Pl. III/1) îl reprezintă pe voievod, într-o poziție hieratică, impunătoare și mîndră. Lucru subliniat atît din mărimea pînzei cît și din alegerea judicioasă a culorii. Este lucrat cu pastă suculentă, dispusă îngrijit pe formă iar fundalul în culori vii sugerează o atmosferă încărcată.

Prilej de meditație calmă, peisajul a constituit pentru Ion Mitrea întotdeauna un mijloc de a transpune pe pînză imagini vechi sau noi realizate în peregrinările sale în natură.

În culori luminoase cu alburii transparente, rozuri discrete și griuri colorate, cele două peisaje intitulate „*Curte interioară*” (Pl. IV/1) și „*Iarnă*”

(Pl. IV/2) se aseamănă printr-o riguroasă organizare a formelor, prin armonia cromatică și învăluirea în lumina palidă difuză. Contemplarea lor se pre-dispune la liniște și calm. În „Curte interioară” un efect deosebit ca în majoritatea lucrărilor sale îl obține prin plasarea unei pete de albastru luminos pe cerul plumburiu, înviorînd atmosfera de curte părăsită.

În culori calde așezate parcă în joc pe pînză lucrarea „Peisaj” (Pl. V/1) este un pretext pentru artist de nuanțare a culorii.

„Portul Constanța” (Pl. V/2) singura guașă din colecție, de dimensiune mică este elaborată în culori tari bine armonizate cromatic, dar care nu au strălucirea uleiului. Surprinde un moment al activității febrile din port, cu nave ce se construiesc sau care urmează să plece în larg.

Un alt gen adeseori abordat de artist este natura statică. Subiect simplu căruia artistul îi dă o rezonanță deosebită înobilîndu-l în culoare.

Astfel lucrarea „Flori” (Pl. VI/1) din 1964 este pictată cu multă vigoare, pasta fiind dispusă generos pe pînză adeseori suprapusă, albul strălucitor al florilor discret subliniat de verde și violet.

Deosebindu-se prin modul de tratare în lucrarea „Flori” (Pl. VI/2) datată în anul 1974 pictorul dovedește și aici un mare rafinament al culorii obținînd efecte deosebite prin alăturarea rozului pal, cu galbenul și violetul. Ca pată de contrast apare din nou negrul. Pasta este pusă cu multă gingașie pe pînză.

Lucrarea „Natură statică” (Pl. VII/1) achiziționată în 1966 este realizată în perspectiva zborului de pasăre și dovedește o perfectă punere în pagină a unor obiecte simple ca: o cană, o fructieră și o ulică, artistul reușind aici o fericită îmbinare de culoare, pornind de la fondul de un albastru nuanțat în ton pînă la albul gălbui al mesei.

Lucrările lui Ioan Mitrea, achiziționate după cum am mai spus din perioade diferite ale creației sale, reușesc să contureze din plin calitățile unui adevărat artist. Executate în general pe pînză de mărimi diferite aduc o notă aparte, originală în plastica noastră, unde s-au impus și vor rezista timpului.

MARIA PIA BADIU

PAINTINGS BY ION MITREA IN COLLECTION IN THE MUSEUM FOR HISTORY AND ART OF ZALAU

(Summary)

The painter Ion Mitrea of Transylvanian origin, is one of the most sensitive colourist of the town Cluj.

He was born in Iclod on the 3-rd september 1919 in a village near to Cluj. In the art collection of our town he is well represented by a number of 13 works, from different periods in his creation.

We can group them in: compositions, static natures, portraits and landscapes. They are generally characterised by their colours being calm, subtle well armonized, without strong, evident tons, preferring coloured greys and subtil used whites.

Pl. I 1. *Cerc de citit* — ulei pe pînză, 1650×1350 mm.,
semnat în stînga jos cu maro Ion Mitrea (1)964, nr. inv. 7

2. *Permanența Doinei* — ulei pe pînză, 1080×920 mm.,
semnat în dreapta jos cu siena, Ion Mitrea, nedatată, nr. inv. 226,

Pl. II. 1. *Gurislău* — ulei pe pânză, 1200 × 880 mm.,
semnat în dreapta jos cu siena, Ion Mitrea (19)70,
nr. inv. 214.

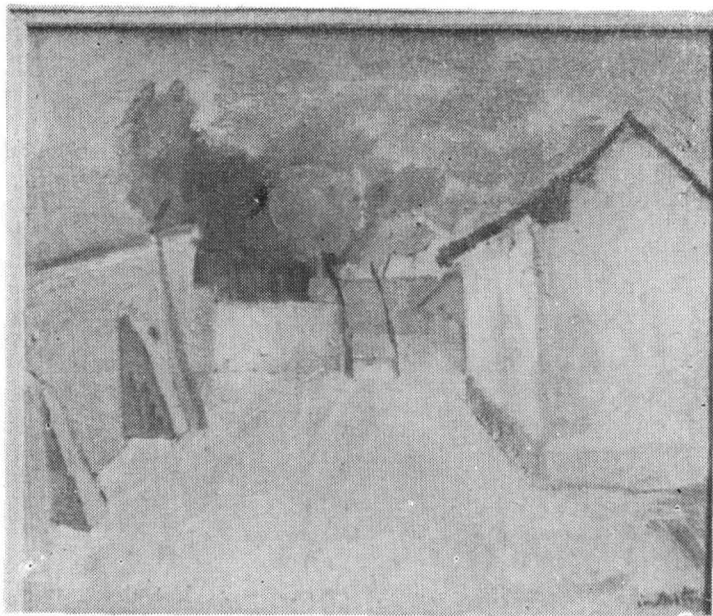
2. *Avram Iancu și Bălcescu* — ulei pe pânză,
978 × 795 mm., nesemnat, nedatat, nr. inv. 236.

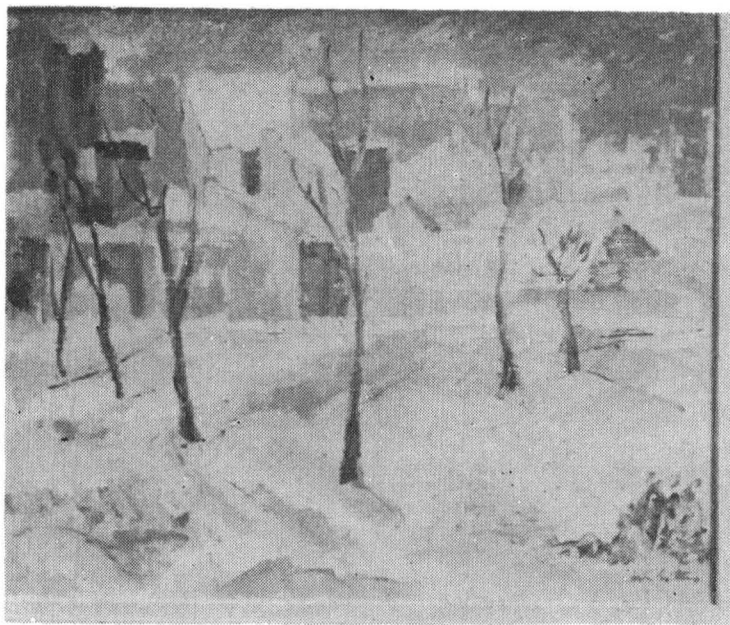
Pl. III. 1. *Gelu* — ulei pe pînă, 950 × 690 mm.,
semnat în dreapta jos cu albastru, Ion Mitrea,
(19)76, nr. inv. 287.

2. *La Porțile Sălajului* — ulei pe pînă, 960 × 760 mm., semnat
în dreapta jos cu siena, Ion Mitrea, (19)70 nr. inv. 320.

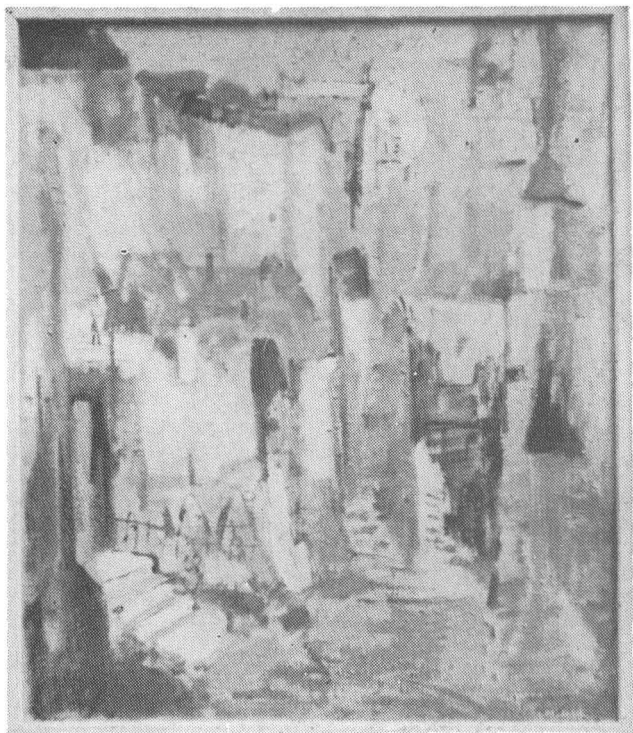

Pl. IV 1. *Curte interioară* — ulei pe pânză, 730×610 mm., semnat în dreapta jos cu verde, Ion Mîtreă, nedatat, nr. inv. 262.

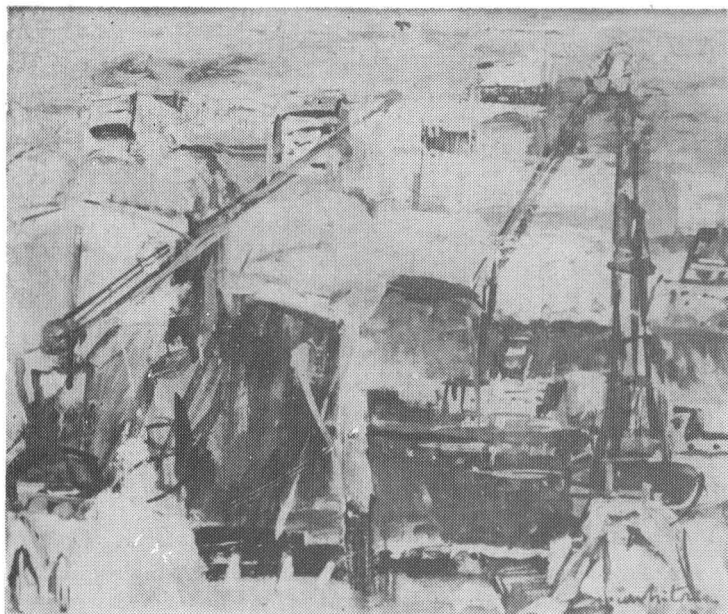

2. *Iarna* — ulei pe pânză, 730×610 mm., semnat în dreapta jos cu siena, Ion Mîtreă, nedatat, nr. inv. 263,

Pl. V. 1. *Peisaj* — ulei pe pânză, 730×610 mm., semnat cu albastru în dreapta jos, Ion Mitrea, nedatat, nr. inv. 265.

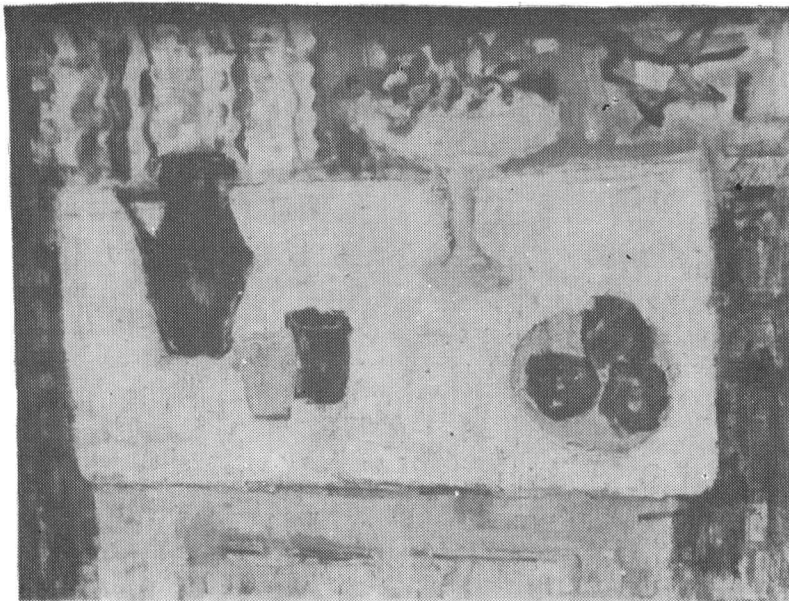
2. *Portul Constanța* — guase pe carton, 450×530 mm., semnat în dreapta jos cu siera, Ion Mitrea, nedatat, nr. inv. 266.

Pl. VI 1. *Flori* — ulei pe carton pinzat, 690×580 mm., semnat în dreapta jos cu siena, Ion Mitrea, 1964, nr. inv. 51.

2. *Flori* — ulei pe pânză, 730×610 mm., semnat în dreapta jos cu gâmben, Ion Mitrea (1974), nr. inv. 264.

Pl. VII 1. *Natură statică* — ulei pe pânză, 900×690 mm., nesemnat, nedatat, nr. inv. 167.